

**NON.
NO.
NEIN.**

Say No!
Stop
violence
against
women

Η **βία κατά των γυναικών** έχει τις ρίζες της στην άνιση θέση των γυναικών στην κοινωνία, θέση η οποία αντικατοπτρίζει τη μη ισόρροπη κατανομή της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής ισχύος μεταξύ γυναικών και ανδρών. Πρόκειται για μια από τις πιο διαδεδομένες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εποχή μας και για μια μορφή διακριτικής μεταχείρισης η οποία προκαλεί ή μπορεί να προκαλέσει σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική, οικονομική ή ηθική βλάβη στις γυναίκες ⁽¹⁾. Η βία κατά των γυναικών υποσκάπτει την αξιοπρέπεια και την ακεραιότητά τους και έχει επιβλαβείς συνέπειες στις οικογένειες, τις κοινότητες και τις κοινωνίες. Υπολογίζεται ότι στην ΕΕ μία στις τρεις γυναίκες (ή 61 εκατομμύρια γυναίκες επί συνόλου 185) έχουν υποστεί σωματική ή σεξουαλική βία, ή και τα δύο, από την ηλικία των 15 ετών ⁽²⁾.

Είναι δύσκολο να γίνουν εκτιμήσεις για την πλήρη έκταση της βίας κατά των γυναικών, δεδομένου ότι εξακολουθεί να μην καταγγέλλεται και να συνοδεύεται από στιγματισμό. Αυτό σημαίνει ότι οι καταγγελίες δεν αντιπροσωπεύουν παρά μικρό ποσοστό των πραγματικών περιστατικών. Στην Κύπρο το 47 % του πληθυσμού δηλώνει ότι μάλλον δεν εμπιστεύεται την αστυνομία ⁽³⁾.

Βάσει του δείκτη ισότητας των φύλων του EIGE για το 2015, στις χώρες στις οποίες οι πολίτες έχουν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στη δικαιοσύνη, τα ποσοστά περιστατικών βίας που καταγγέλλονται τείνουν να είναι υψηλότερα ⁽⁴⁾. Στην Κύπρο υπολογίζεται ότι το 22 % των γυναικών έχουν πέσει θύματα βίας, ποσοστό το οποίο είναι κατά 11 % χαμηλότερο από το αντίστοιχο για το σύνολο της ΕΕ ⁽⁵⁾.

Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων υπολογίζει ότι το κόστος της βίας κατά των γυναικών από τους συντρόφους τους στην Κύπρο θα μπορούσε να ανέρχεται σε 186 εκατομμύρια ευρώ ετησίως. Το ποσό αυτό υπολογίστηκε βάσει της προτεινόμενης μεθοδολογίας στη μελέτη του EIGE το 2014 ⁽⁶⁾, την οποία μπορούν να αναπαραγάγουν τα κράτη μέλη, όπως έκανε η Εσθονία το 2016 ⁽⁷⁾.

Τι μας λένε τα στοιχεία;

- Ποσοστό τουλάχιστον 28 % των γυναικών στην Κύπρο έχουν υποστεί κάποια μορφή ενδοοικογενειακής βίας, περιλαμβανομένης της οικονομικής βίας, της ψυχολογικής βίας, της σεξουαλικής βίας και της σωματικής βίας. Το 2012 διεξήχθη η πρώτη παγκύπρια έρευνα με τίτλο «Έκταση, συχνότητα, μορφές και επιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών στην Κύπρο»⁽⁸⁾.
- Σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2014, μία στις πέντε γυναίκες στην Κύπρο έχει υποστεί σωματική ή/και σεξουαλική βία από την ηλικία των 15 ετών από σύντροφο ή/και μη σύντροφο, ενώ το 31 % των ατόμων που ρωτήθηκαν στην Κύπρο δηλώνουν ότι γνωρίζουν γυναίκα που έχει πέσει θύμα ενδοοικογενειακής βίας στον φιλικό ή συγγενικό τους κύκλο⁽⁹⁾.
- Το διάστημα 2010-2014, η αστυνομία δέχθηκε 4 292 καταγγελίες περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας. Σε ποσοστό 74 % οι καταγγέλλουσες ήταν γυναίκες ή κορίτσια⁽¹⁰⁾.
- Το διάστημα 2012-2014 καταγγέθηκαν 57 βιασμοί⁽¹¹⁾.
- Το διάστημα 2010-2012 τα θύματα σωματεμπορίας στην Κύπρο υπολογίζονται σε 129, από τα οποία 84 % ήταν γυναίκες και κορίτσια⁽¹²⁾.

Όταν η εμπιστοσύνη στην αστυνομία είναι χαμηλή, τα θύματα είναι λιγότερο πιθανό να καταγγείλουν ότι υπέστησαν βία.

Είναι ποινικό αδίκημα η βία κατά των γυναικών στην Κύπρο;

Παρότι δεν υπάρχει ειδικός νόμος περί βίας κατά των γυναικών στην Κύπρο, οι περισσότερες μορφές βίας κατά των γυναικών είναι αδικήματα. Η ενδοοικογενειακή βία ποινικοποιήθηκε με τους περί βίας στην οικογένεια (πρόληψη και προστασία των θυμάτων) νόμους, που θεσπίστηκαν από το 2000 έως το 2015⁽¹³⁾. Τα σεξουαλικά αδικήματα, περιλαμβανομένου του βιασμού, τιμωρούνται με ανώτατη ποινή την ισόβια κάθειρξη. Ο βιασμός εντός του γάμου επίσης αναγνωρίζεται ως ποινικό αδίκημα. Άλλες μορφές βίας, όπως ο αναγκαστικός γάμος⁽¹⁴⁾ και ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων⁽¹⁵⁾, επίσης συνιστούν ποινικό αδίκημα.

Τι μέτρα λαμβάνονται για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών στην Κύπρο;

Την υλοποίηση του εθνικού σχεδίου δράσης για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών συντονίζει το Υπουργείο Δικαιοσύνης (2014-2017). Η βία κατά των γυναικών αποτελεί μία από τις κύριες προτεραιότητες του σχεδίου δράσης. Στις δράσεις περιλαμβάνονται εκστρατείες ευαισθητοποίησης, εκπαίδευση επαγγελματιών, γυναικών και ανδρών, και βελτίωση της συλλογής δεδομένων σχετικά με κάθε μορφή βίας κατά των γυναικών⁽¹⁶⁾.

Το πρώτο εθνικό σχέδιο δράσης (ΕΣΔ) για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια (2010-2013)

Οι ορθές πρακτικές δείχνουν τον δρόμο

Η ηλεκτρονική πλατφόρμα *United to END FGM* (UEFGM) είναι ένα δωρεάν ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό εργαλείο, το οποίο προσφέρει πρακτικές πληροφορίες σχετικά με τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων (ΑΓΓΟ) και συνδράμει το έργο των επαγγελματιών (γυναικών και ανδρών) που παρέχουν υπηρεσίες υγείας και ασύλου στην Ευρώπη, με στόχο την αποτελεσματικότερη στήριξη και προστασία των γυναικών και των κοριτσιών που έχουν υποστεί ή κινδυνεύουν να υποστούν ΑΓΓΟ. Το UEFGM, που αναπτύχθηκε υπό τον συντονισμό του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών Κοινωνικού Φύλου (MIGS) στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής εκστρατείας END FGM, επί του παρόντος αναπτύσσεται περαιτέρω από το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος του νέου έργου είναι η δημιουργία μιας πανευρωπαϊκής πλατφόρμας γνώσης σχετικά με τον ΑΓΓΟ, η οποία θα λειτουργεί ως κέντρο πληροφόρησης και εκπαίδευσης και θα παρέχει εύκολα κατανοητές πληροφορίες και υποστήριξη προς τις/τους επαγγελματίες, με πολιτισμική ευαισθησία⁽¹⁷⁾.

προωθούσε ολοκληρωμένες πολιτικές και μέτρα για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, μεταξύ άλλων προγράμματα πρόληψης, βελτίωση των υπηρεσιών υποστήριξης των θυμάτων και προαγωγή της έρευνας και της συλλογής δεδομένων ⁽¹⁸⁾. Το δεύτερο ΕΣΔ για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια (2016-2019) έχει υποβληθεί προς έγκριση στο Υπουργικό Συμβούλιο.

Η κυπριακή κυβέρνηση υπέγραψε τη σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (σύμβαση της Κωνσταντινούπολης) τον Ιούνιο του 2015, αλλά δεν την έχει κυρώσει μέχρι σήμερα.

Η σύμβαση της Κωνσταντινούπολης είναι η σημαντικότερη διεθνής πράξη για την αντιμετώπιση αυτής της σοβαρής παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Πώς προστατεύονται οι γυναίκες και τα κορίτσια;

Οι γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας στην Κύπρο έχουν πρόσβαση σε έννομη προστασία, μεταξύ άλλων σε προσωρινά διατάγματα αποκλεισμού που απαγορεύουν την επαφή μεταξύ υπόπτου και θύματος, καθώς και σε διατάγματα αποκλεισμού τα οποία απαγορεύουν την είσοδο ή την παραμονή των δραστών στην οικογενειακή κατοικία.

Η Κύπρος μετέφερε την οδηγία 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων της εγκληματικότητας,

Τι βοήθεια είναι διαθέσιμη στην Κύπρο;

Ο Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ) παρέχει την τηλεφωνική γραμμή στήριξης του Κέντρου Άμεσης Βοήθειας (1440), η οποία προσφέρει δωρεάν πολυδιάστατη υποστήριξη στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα ⁽²¹⁾.

Κατά τα έτη 2014-2015 ποσοστό 83,5 % των κλήσεων που δέχθηκε η εθνική τηλεφωνική γραμμή στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας έγιναν από γυναίκες και κορίτσια ⁽²²⁾.

Η αστυνομία παρέχει μια γενική τηλεφωνική γραμμή στήριξης θυμάτων που ονομάζεται Γραμμή του Πολίτη (1460), η οποία δέχεται κλήσεις επί 24ώρου βάσεως χωρίς χρέωση ⁽²³⁾.

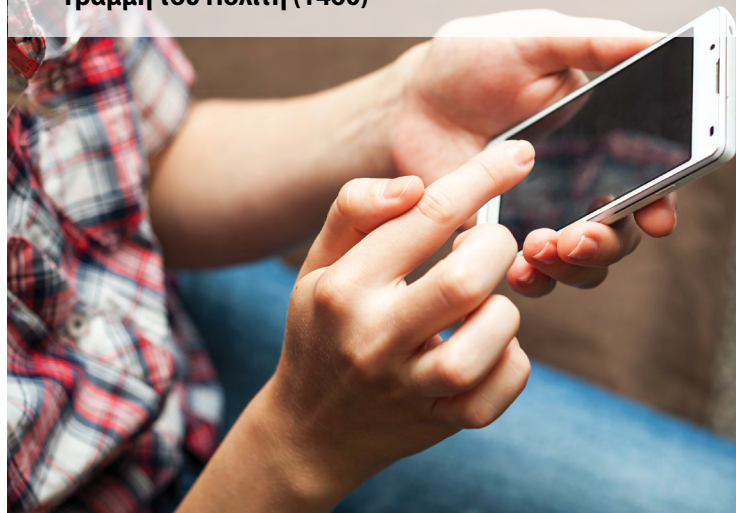
Στην Κύπρο υπάρχουν δύο χώροι φιλοξενίας γυναικών θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, τους οποίους παρέχει ο ΣΠΑΒΟ. Και οι δύο χώροι είναι προσβάσιμοι επί 24ώρου βάσεως και δωρεάν.

με εθνικό νόμο που ψηφίστηκε τον Απρίλιο του 2016 ⁽¹⁹⁾, ο οποίος διασφαλίζει την παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης προς τις γυναίκες θύματα έμφυλης βίας.

Οι δημόσιες και δημόσιοι λειτουργοί των υπουργείων Υγείας, Παιδείας, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (Αστυνομία) και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας) υποχρεούνται να αναφέρουν στο Γραφείο της/του Γενικής/-ού Εισαγγελέως κάθε περιστατικό για το οποίο υπάρχουν ανησυχίες, υπόνοιες ή αποδείξεις για άσκηση βίας μεταξύ συντρόφων ή ενδοοικογενειακής βίας. Επιπλέον, «οποιοσδήποτε παραλείπει να καταγγείλει περίπτωση βίας σε βάρος ανήλικου προσώπου ή προσώπου με σοβαρές διανοητικές ή ψυχικές ανεπάρκειες που περιέχεται σε γνώση του διαπράττει αδίκημα» ⁽²⁰⁾.

Ο Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ) παρέχει, δωρεάν και κάθε μέρα επί 24ώρου βάσεως, προσβάσιμους χώρους φιλοξενίας γυναικών θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας ⁽²⁴⁾.

**Κέντρο Άμεσης Βοήθειας (1440)
Γραμμή του Πολίτη (1460)**

Το 83,5 % των κλήσεων που δέχθηκε η εθνική τηλεφωνική γραμμή στήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας έγιναν από γυναίκες και κορίτσια.

Σημειώσεις

- (¹) Συμβούλιο της Ευρώπης (2011). *Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας*. Συμβούλιο της Ευρώπης, Σειρά Συνθηκών αριθ. 210. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680462536>
- (²) Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014). *Βία κατά των γυναικών: Πανευρωπαϊκή έρευνα. Τα αποτελέσματα με μια ματιά*. Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο.
- (³) Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2016). *Eurobarometer* (Ευρωβαρόμετρο). Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Chart/getChart/themeKy/18/groupKy/88>
- (⁴) Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (2013). *Gender Equality Index* (Δείκτη ισότητας των φύλων). Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο. Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/Gender-Equality-Index-Report.pdf>
- (⁵) Στο ίδιο. Το ποσοστό των καταγγελλόμενων περιστατικών βίας στο σύνολο της ΕΕ ανέρχεται σε 33 %.
- (⁶) Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (2014). *Estimating the Costs of Gender-based Violence in the European Union* (Εκτίμηση του κόστους της έμφυλης βίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση). Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο. Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/MH0414745EN2.pdf>
- (⁷) *The Cost of Domestic Violence in Estonia* (Το κόστος της ενδοοικογενειακής βίας στην Εσθονία). Διατίθεται στη διεύθυνση: https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Sotsiaal/Norra/vagivalla_hind.pdf
- (⁸) Η έρευνα διεξήχθη για λογαριασμό της συμβουλευτικής επιτροπής για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια (2012). Η συνοπτική έκθεση της έρευνας «Έκταση, συχνότητα, μορφές και επιπτώσεις της ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών στην Κύπρο» διατίθεται στη διεύθυνση: <http://www.familyviolence.gov.cy/cgi-bin/hweb?-A=971&-V=research>
- (⁹) Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014). *Βία κατά των γυναικών: Πανευρωπαϊκή έρευνα. Τα αποτελέσματα με μια ματιά*. Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο.
- (¹⁰) Γραφείο Ανάλυσης και Στατιστικής (Αστυνομία Κύπρου): *Βία στην Οικογένεια*. Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://www.familyviolence.gov.cy/upload/20151204/1449232878-30504.pdf>
- (¹¹) Γραφείο Ανάλυσης και Στατιστικής (Αστυνομία Κύπρου): Σοβαρό έγκλημα. Διατίθεται στη διεύθυνση: [http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/32027F2900233A04C2257F8F001D341C/\\$file/Σοβαρό%20Έγκλημα.pdf](http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/32027F2900233A04C2257F8F001D341C/$file/Σοβαρό%20Έγκλημα.pdf)
- (¹²) Eurostat (2015). *Trafficking in Human Beings* (Εμπορία ανθρώπων). Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://bookshop.europa.eu/en/trafficking-in-human-beings-pbkKSTC14008/>
- (¹³) 119(I)/2000, 212(I)/2004 και 172(I)/2015.
- (¹⁴) Άρθρο 22 του Συντάγματος: «Πας συμπληρώσας την προς γάμον ηλικίαν είναι ελεύθερος να συνάψη γάμον και ιδρύση οικογένειαν συμφώνως τω εφαρμοστέω δι' έκαστον πρόσωπον, δυνάμει των διατάξεων του Συντάγματος, δικαίω περί γάμου». Επίσης, περί γάμου νόμος του 2003 [N. 104(I)/2003].
- (¹⁵) Άρθρο 233Α του Ποινικού Κώδικα.
- (¹⁶) Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (2014). *Εθνικό σχέδιο δράσης για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών (2014-2017)*, Λευκωσία.
- (¹⁷) *United to END FGM (UEFGM)*. Διατίθεται στη διεύθυνση: www.uefgm.org
- (¹⁸) Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. *Εθνικό σχέδιο δράσης για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια (2010-2013)*. Διατίθεται στη διεύθυνση: http://www.familyviolence.gov.cy/upload/downloads/actionplan_2010-2013
- (¹⁹) Ο περί της θέσπισης ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας νόμος του 2016 [51(I)/2016].
- (²⁰) Σύμφωνα με το άρθρο 35Α των περί βίας στην οικογένεια (πρόληψη και προστασία θυμάτων) νόμων από το 2000 έως το 2015 [119(I)/2000, 212(I)/2004 και 172(I)/2015].
- (²¹) Women Against Violence Europe (WAVE) (2015). *WAVE Report 2015 on the role of specialist women's support services in Europe* (Έκθεση του WAVE για τον ρόλο των εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης των γυναικών στην Ευρώπη, 2015). Διατίθεται στη διεύθυνση: http://files.wave-network.org/researchreports/WAVE_Report_2015.pdf
- (²²) Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ). Διατίθεται στη διεύθυνση: www.domviolence.org.cy
- (²³) Women Against Violence Europe (WAVE) (2015). *WAVE Report 2015 on the role of specialist women's support services in Europe* (Έκθεση του WAVE για τον ρόλο των εξειδικευμένων υπηρεσιών υποστήριξης των γυναικών στην Ευρώπη, 2015). Διατίθεται στη διεύθυνση: http://files.wave-network.org/researchreports/WAVE_Report_2015.pdf
- (²⁴) Στο ίδιο.

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE)

Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) είναι το κέντρο γνώσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα θέματα ισότητας των φύλων. Στηρίζει τις/τους υπεύθυνες/ους για τη χάραξη πολιτικής και όλα τα αρμόδια θεσμικά όργανα στις προσπάθειές τους να γίνει η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών πραγματικότητα για όλες τις Ευρωπαίες και όλους τους Ευρωπαίους, παρέχοντάς εξειδικευμένη γνώση, καθώς και αξιόπιστα και συγκρίσιμα δεδομένα σε θέματα ισότητας των φύλων στην Ευρώπη.

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, EIGE
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
LIETUVA/ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ
Τηλ. +370 52157444
E-mail: eige.sec@eige.europa.eu

Πληροφορίες επικοινωνίας

<http://eige.europa.eu>

<http://www.twitter.com/eurogender>

<http://www.facebook.com/eige.europa.eu>

<http://www.youtube.com/eurogender>

<http://eurogender.eige.europa.eu>

